

Abstrakt

Tato dizertace analyzuje narativy o bratrech Mašínech a jejich otci Josefu Mašínu seniorovi. Bratři Mašínové založili odbojovou skupinu proti komunistickému režimu a mezi lety 1951 až 1952 zabili tři lidi. V roce 1953 odešli z Československa a směřovali do západního sektoru Berlína. Mašínové s Milanem Paumerem se sem nakonec dostali, přestože byli pronásledováni více než dvaceti tisíci východoněmeckými a sovětskými vojáky a policisty. Tato práce analyzuje celou řadu diskurzů jako jsou novinové články, historické studie a knihy, detektivky, romány, paměti a také epizodu *Strach* (1975) ze seriálu *Třicet případů majora Zemana*. Dizertace metodologicky vychází z kulturních studií a kritické teorie. Navazuje na Barthesovy analýzy moderních mytologií, teorii historie Haydena Whita a Žižekovu teorii ideologie. Cílem práce je postihnout vztah mašínovských reprezentací k dominantní ideologii, která byla v platnosti v době jejich vzniku. První kapitola se zabývá narativy vyprodukovanými mezi lety 1955 až 1989. Hlavním empirickým materiálem jsou články z Rudého práva z padesátých let a detektivní příběhy „podle skutečné události“, které vycházely v nakladatelství Naše vojsko od šedesátých let až do konce let osmdesátých. Mašínové jsou zde označeni jako „nepřátelé socialismu“ a vykresleni jako vrazi. Při analýze je kladen důraz na diskurzivní mechanismy, kterými je takový způsob reprezentace docilován, a zkoumá se vztah těchto reprezentačních praktik k oficiální komunistické ideologii. Druhá kapitola analyzuje poválečné a postkomunistické narativy o otci bratří Mašínu Josefu Mašínu seniorovi. Ten je zde kvůli své účasti v československých legiích a v odboji proti nacistům vylíčen jako národní hrdina. V narativech, které vznikly po roce 1989, se implikuje, že bratři Mašínové svého otce v „boji za svobodu“ následovali, když se postavili proti komunistům. Třetí kapitola se zabývá postkomunistickými narativy, v nichž jsou bratři Mašínové vylíčení jako hrdinové bojující proti komunistickému režimu, a opět zkoumá tento způsob reprezentace a jeho vztah k současné dominantní ideologii. Zkoumané narativy dobře zapadají do postkomunistické ideologické situace, neboť se v nich kombinuje znovu vzkříšený nacionalismus s liberalismem. Čtvrtá kapitola si klade za cíl vyvrátit hojně rozšířený názor, že žijeme v post-ideologickém světě. Bratři Mašínové a další postkomunističtí hrdinové jsou srovnáváni s předchozími nacionalistickými a komunistickými hrdinskými ikonami. Analýza ukazuje, že diskurzivní procedury použité ve všech obdobích včetně té postkomunistické jsou velmi podobné.